

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ORGANIZAVIMO, VYKDYMO IR KONTROLĖS MUITINĖS DEPARTAMENTE PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS 2000-2003 M. VERTINIMAS

2003 m. spalio 08 d. Nr. 2040-5-5

Vilnius

Veiklos audito 4-ojo departamento
direktorė

Birutė Puzienė

Veiklos audito 4-ojo departamento
vyresnysis valstybinis auditorius
vyresnysis valstybinis auditorius

Romualdas Čepaitis
Alenas Gumuliauskas

Su ataskaita susipažinau:

Muitinės departamento prie Lietuvos
Respublikos finansų ministerijos
direktorius

Rimutis Klevečka

ATASKAITOS PLANAS

1. ĮŽANGA
2. AUDITO OBJEKTAS IR SUBJEKTAS
3. AUDITO PROCESAS
4. AUDITO REZULTATAI
 - 4.1. Viešųjų pirkimų organizavimas
 - 4.2. Viešųjų pirkimų vykdymas
 - 4.3. Viešųjų pirkimų kontrolė
5. AUDITO IŠVADOS
 - 5.1. Išvados dėl viešųjų pirkimų organizavimo
 - 5.2. Išvados dėl viešųjų pirkimų vykdymo
 - 5.3. Išvados dėl sudarytų sutarčių
 - 5.4. Išvados dėl viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo kontrolės ir reglamentavimo
6. REKOMENDACIJOS

IŽANGA

Vykdamas Valstybės kontrolės veiklos audito 4-ojo departamento direktorės B. Puzienės 2003-08-28 pavedimą Nr.2040-5-5, veiklos audito 4-ojo departamento vyresnieji valstybiniai auditoriai R.Čepaitis ir A.Gumuliauskas atliko viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės 2000-2003 metais Muitinės departamente prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos vertinimą.

Audito priežastys – Valstybės kontrolė atlieka veiklos auditą Viešųjų pirkimų tarnyboje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Todėl buvo numatyta atlikti auditus viešuosius pirkimus vykdančiuose subjektuose.

AUDITO OBJEKTAS IR SUBJEKTAS

Audituojamasis subjektas- Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (įmonės kodas 8865683, adresas: A.Jakšto g. 1/25, 2600 Vilnius, internetinė svetainė <http://www.cust.lt>, elektroninio pašto adresas info@cust.lt).

Audituojamas laikotarpis 2000 – 2003 metų sausio – rugsėjo mėnesiai.

Audituojamuoju laikotarpiu Muitinės departamentui vadovavo:

Nuo 2000-01-01 iki 2000-02-07 l.e. direktoriaus pareigas R.Šatkauskas;

Nuo 2000-02-08 iki 2003-03-31 direktorius V.Valickas;

Nuo 2003-04-01 iki 2003-07-16 l.e. direktoriaus pareigas R.Klevečka

Nuo 2003-07-17 – direktorius R.Klevečka.

Vyriausiojo finansininko – skyriaus viršininko pareigas ėjo:

Nuo audituojamojo laikotarpio pradžios iki 2001-05-27 G.Vaitkevičienė;

Nuo 2001-05-17 M.Morkūnas;

Nuo 2001-11-05 A.Bartaška;

Nuo 2002-07-26 M.Morkūnas.

Ilgalaikis turtas:

2000-01-01 – 12 703 300 lt;

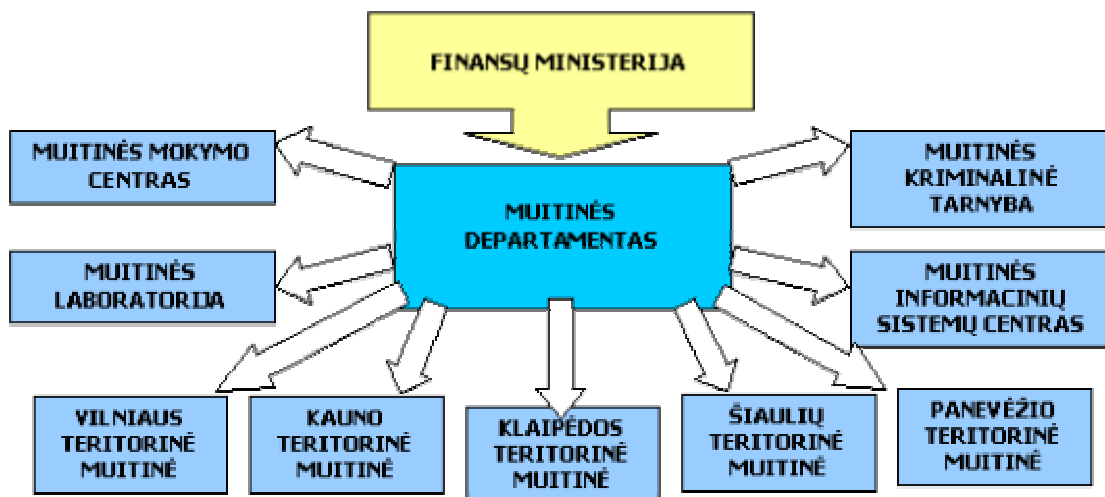
2001-01-01 – 26 959 500 lt;

2002-01-01 – 14 828 700 lt;

2003-01-01 – 34 099 900 lt.

Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - Muitinės departamentas) yra Lietuvos Respublikos muitinės (toliau - muitinė) veiklai vadovaujanti valstybės

institucija, veikianti prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir jai atskaitinga. Muitinės departamentui tiesiogiai pavaldžios ir atskaitingos 5 teritorinės muitinės ir kitos Muitinės kodekso nustatyta tvarka prie Muitinės departamento įsteigtos muitinės įstaigos (Muitinės mokymo centras, Muitinės laboratorija, Muitinės kriminalinė tarnyba ir Muitinės informacinių sistemų centras). Muitinės sistema pateikiama schemeje:

AUDITO PROCESAS

Audito procesas vykdytas prisilaikant audito plano ir audito programos. Audito metu naudoti sekantys duomenų rinkimo metodai:

- dokumentinis (rašytinių dokumentų nagrinėjimas);
- apklausos (pokalbiai su darbuotojais).

Surinktos informacijos analizavimui naudoti sekantys metodai:

- loginės analizės;
- palyginamosios analizės;
- sisteminės analizės
- santykinės analizės;
- statistiniai.

Audito tikslai – įvertinti viešųjų pirkimų organizavimą, vykdymą bei kontrolę Muitinės departamente.

Auditas pradėtas 2003-08-28, auditas baigtas 2003-10-07. Audito trukmė 29 darbo dienos.

AUDITO REZULTATAI

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ ORGANIZAVIMAS

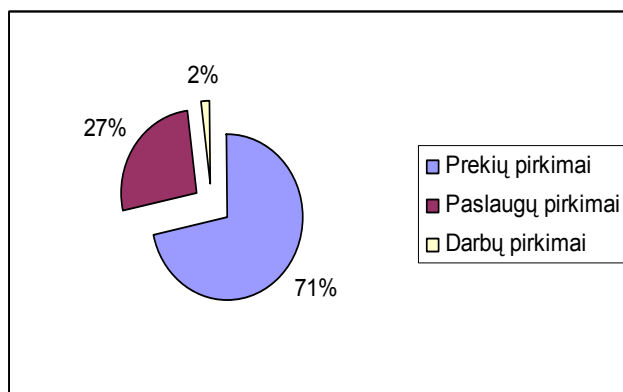
Konkurso organizavimas ir vykdymas pavedamas kiekvienam pirkimui Muitinės departamento direktoriaus įsakymu sudaromai viešojo pirkimo komisijai. Į komisijas visada yra įtraukiami teisės bei finansų ir apskaitos specialistai, perkamų prekių specialistai.

Kiekvienu atveju yra tvirtinamas viešojo pirkimo konkurso komisijos darbo reglamentas, kuriame yra nurodoma užduotis, funkcijos, teisės ir pareigos, darbo organizavimo tvarka. Viešojo pirkimo komisijos atlieka viešųjų pirkimų įstatyme, darbo reglamente bei kituose norminiuose aktuose, reglamentuojančiuose viešuosius pirkimus, numatytas funkcijas.

Audituojamu laikotarpiu Muitinės departamentas organizavo ir vykdė 49 pirkimus bendrai 52 702 647 Lt sumai.

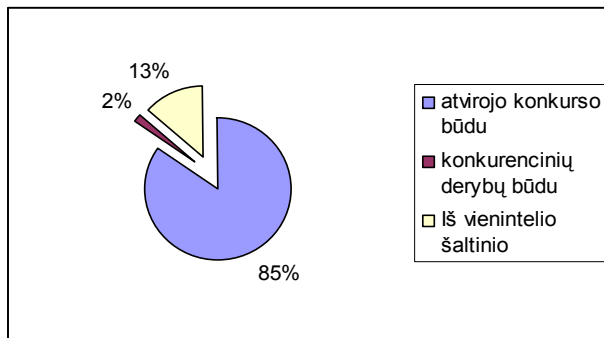
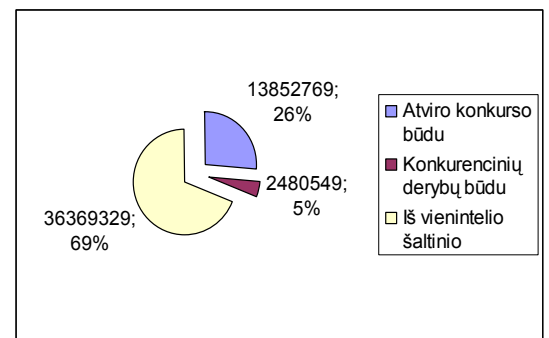
Pirkimų pasiskirstymas pagal objektą yra toks:

Iš viso 49 pirkimai, iš jų: 35 prekių pirkimai; 13 paslaugų pirkimų, 1 darbų pirkimas:

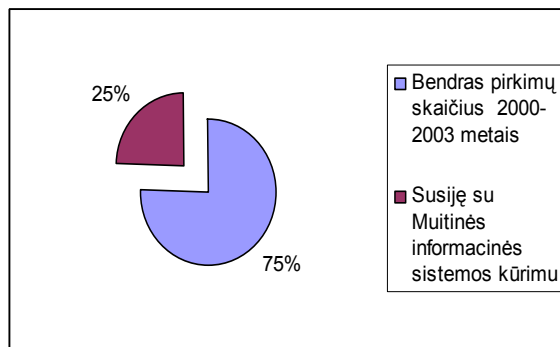
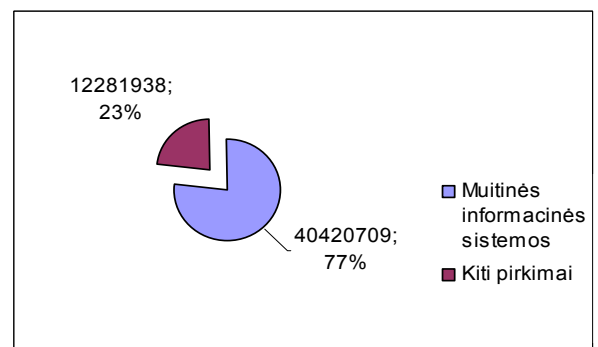
Analizuojant viešųjų pirkimų pasiskirstymą pagal pirkimo būdus bei lyginant su bendra būkle Lietuvos Respublikoje pastebėta, kad Muitinės departamente 2000-2003 metais organizuotų ir vykdytų pirkimų iš vienintelio šaltinio vertinė išraiška pastebimai išsiskiria iš bendros būklės. Palyginimas pateikiamas žemiau esančiuose grafikuose:

Viešųjų pirkimų pasiskirstymas 2000—2003 metais pagal pirkimo būdus (litas):

Lietuvos Respublikoje:**Muitinės departamente:**

Pastebėjimas: Muitinės departamento organizuojamų pirkimų vertė iš vienintelio šaltinio 5,3 kartus viršija Lietuvos Respublikos statistinį vidurkį.

Analizuojant viešuosius pirkimus pagal objektus nustatyta kad iš minėtų 49 pirkimų 16 yra tiesiogiai yra susiję su Muitinės informacinės sistemos kūrimu, o jų vertė sudaro 77 procentus visų analizuojamojo laikotarpio pirkimų vertės:

Pagal pirkimų skaičių:**Pagal pirkimų vertę (Lt):****Pastebėjimai:**

1. Iš Muitinės departamento 2000-2003 metais vykdytu pirkimų išskirtinę vertės požiūriu bei esminę kiekinį požiūriu sudarė pirkimai susiję su Muitinės informacinių sistemų kūrimu;
2. Neproporcingai didelės išlaidos pirkimams iš vienintelio šaltinio kelia didelę riziką, kad prekės ir paslaugos bus įgytos ne ekonomiškiausiu būdu.

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ VYKDYMAS

Audito metu buvo analizuojami Muitinės departamento 2000-2003 m. skelbtų viešųjų pirkimų konkursų dokumentai.

Atsižvelgiant į tai, kad Muitinės informacinės sistemos kūrimas (toliau MISK) sudaro didelę ir pakankamai svarbią viešųjų pirkimų, organizuotų ir vykdytų Muitinės departamente 2000-2003 metais, auditoriai vertino šio projekto organizavimą, vykdymą ir kontrolę.

Muitinės informacinės sistemos kūrimas:

I.MISK organizavimas

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 21 d. nutarimu Nr. 181 „Dėl valstybės investicijų 2000 - 2002 metų (2000 metai) programos” patvirtinta Valstybės investicijų 2000 metų programa. Investiciniam projektui „Muitinės informacinės sistemos kūrimas” numatyta 8 mln. Lt paskola su valstybės garantija.

Muitinės departamentas 2000-03-14 raštu Nr.MM 15-03-2588 kreipėsi į Finansų ministeriją dėl leidimo skelbti konkursą „Muitinės informacinės sistemos kūrimui“.

2000 m. gegužės 9 d. gautas Finansų ministerijos sutikimas skelbti konkursą kreditoriui ir rangovui atrinkti.

2000 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. 240 Muitinės departamento direktorius patvirtino investicinio projekto „Muitinės informacinės sistemos kūrimas” priežiūros komiteto sudėtį ir nuostatus. Komiteto pagrindiniu tikslu įvardinta – „kontroliuoti ir užtikrinti projekto vykdymą, įvertinti jo pasiektus tikslus“.

Pastebėjimas: šiam komitetui nuostatuose priskirti tikslai ir funkcijos neatitinka komitetui suteiktoms teisėms – atstovauti Muitinei bei gauti iš valstybės institucijų ir kitų organizacijų reikiamą informaciją.

Muitinės departamento direktoriaus V.Valicko 2000-07-20 įsakymu Nr. 447 sudaryta Viešojo pirkimo komisija. 2000 m. liepos 28 d. Muitinės departamentas paskelbė atvirą konkursą Muitinės informacinės sistemos kūrimui reikalingos technikos ir programinės įrangos diegimo bei projektavimo paslaugoms 8 mln. Lt paskolos su valstybės garantija lėšomis pirkti. Konkursui gauti

3 pasiūlymai: 1) UAB „Baltic Amadeus” su subrangovais UAB „IBM Lietuva”, AB „Lietuvos telekomas”, UAB „Informacinės technologijos”, UAB „Ogmios&Optimus”; 2) UAB „Hewlett-Packard” su subrangovais AB „Lietuvos telekomas”, UAB „Informacinės technologijos”, UAB „Elsis”; 3) AB „Alna” su subrangovais: UAB „Hewlett - Packard”, AB „Lietuvos telekomas”, UAB „Informacinės technologijos”, UAB „Alnos techninis centras”.

2000 m. rugsėjo 21 d. įvyko vokų su rangovų pasiūlymais atplėšimo procedūra. 2000 m. spalio 30 d. Muitinės departamento Viešojo pirkimo komisija, išnagrinėjusi rangovų pasiūlymus ir nustatčiusi, kad vieno iš rangovų - UAB „Hewlett-Packard” - pasiūlymas neatitiko konkurso dokumentų reikalavimų (vietoje paskolos su valstybės garantija, numatytas lizingas), vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymo 26 str. 9 dalimi (atmetus neatitinkančius reikalavimų pasiūlymus liko mažiau kaip 3 pasiūlymai), konkursą paskelbė neįvykusiu.

Muitinės departamentas 2000-10-16 raštu Nr.MM 15-03-10685 kreipėsi į Viešųjų pirkimų tarnybą dėl leidimo vykdyti pirkimą konkurencinių derybų būdu su likusiais dviem rangovais. 2000-10-18 gautas Viešųjų pirkimų tarnybos atsakyme nurodyta, kad šiuo atveju taikyti konkurencinių derybų būdo negalima.

Muitinės departamentas 2000-10-31 raštu Nr.MM15-03-31 ir 2000-11-13 raštu Nr.MM15-03-11711 pateikė Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti nutarimo „Dėl sutikimo vykdyti viešąjį pirkimą iš vienintelio šaltinio ir valstybės garantijos suteikimo akcinei bendrovei „Vilniaus bankas“, pirkimas numatytas iš akcinės bendrovės „Alna“ su subrangovais UAB „Hewlett Packard“, „Lietuvos telekomas“ ir „Informacinės technologijos“. Pirkimo iš vienintelio šaltinio motyvais nurodytas skubus muitinės informacinės sistemos kūrimui reikalingos kompiuterinės technikos ir taikomosios programos diegimo bei projektavimo paslaugų poreikis, o taip pat, kad besibaigiant finansiniams metams neįmanoma suspėti įvykdyti visų naujo atviro konkurso procedūrų. Vyriausybė nepriėmė nutarimo leidžiančio vykdyti pirkimo iš vienintelio šaltinio.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2001 m. vasario 13 d. priėmė nutarimą Nr. 167 „Dėl priemonių integruotos muitinės informacinės sistemos dalims, būtinoms integracijai į Europos Sąjungą, įdiegti plano patvirtinimo“. Vadovaujantis šiuo nutarimu Muitinės informacinių sistemų centras parengė, o Muitinės departamento direktorius 2001 m. balandžio 12 d. patvirtino „Integruotos muitinės sistemos projekto rengimo ir atskirų jo dalių diegimo reikalavimus rangovui“. 2001 m. balandžio 13 d. Muitinės informacinių sistemų centre buvo pristatytas LR Vyriausybės nutarimas „Dėl priemonių plano MIS diegti“, MIS esama būklė ir reikalavimai programinėms sistemoms, ASYCUDA sistemai, kompiuterinei tinklinei įrangai bei reikalavimai rangovui. Į šį pristatymą, kandidatais tapti MIS kūrimo rangovais, Muitinės departamento 2001-04-12 raštu

Nr.CM01-06-985 buvo pakviesti dalyvauti UAB „Baltic Amadeus“, AB „Alna“ ir UAB „Hewlett-Packard“ (t.y. 2000 metais konkurse dalyvavusiems subjektams).

Pastebėjimas viešojo pirkimo įstatymo 32 straipsnio 1 dalis nustato, kad „perkančioji organizacija gali nusipirkti prekių, darbų arba paslaugų, pakvietusi pateikti pasiūlymą vienintelį tiekėją (rangovą)...”. Muitinės departamentas kreipėsi į tris tiekėjus (rangovus).

Tik UAB „Hewlett-Packard“ 2001 m. balandžio 23 d. Muitinės departamento direktoriui pateikė pasiūlymą dėl integruotos muitinės informacinės sistemos įdiegimo Muitinės departamente. Pasiūlyme subrangovais įvardintos šios kompanijos: UAB „Alna“, UAB „Baltic Amadeus“, UAB „IBM Lietuva“, UAB „Informacinės technologijos“, UAB „Lietuvos telekomo verslo sprendimai“. Pasiūlyme taip pat nurodoma, kad bendrovė ketina pasitelkti keletą tarptautinių partnerių („Intrasoft International“).

2001 gegužės 1 d. investicinio projekto „Muitinės informacinės sistemos kūrimas“ priežiūros komiteto posėdyje nutarta:

1) UAB „Hewlett-Packard“ kaip generalinio rangovo pateiktą pasiūlymą dėl integruotos muitinės informacinės sistemos įdiegimo Lietuvos Respublikos muitinėje pripažinti atitinkančiu Muitinės departamento pateiktus reikalavimus;

2) rekomenduoti Muitinės departamentui kreiptis su siūlymu į Lietuvos Respublikos Vyriausybę dėl sutikimo vykdyti viešąjį pirkimą iš vienintelio šaltinio – pirkti iš UAB „Hewlett-Packard“ integruotos muitinės informacinės sistemos taikomosios programinės įrangos diegimo ir integruoto duomenų perdavimo tinklo projektavimo paslaugas. Kompiuterių serverių, darbo stočių ir kitos kompiuterių įrangos įsigijimui ir duomenų perdavimo tinklo perdavimo paslaugų pirkimui skelbti atviruosius konkursus;

3) suderinti su rangovu iki sutarties pasirašymo ekspertų kandidatūras ir apibrėžti subrangovų funkcijas;

4) sutartyse, kurios bus pasirašomos su generaliniu rangovu, tikslinga numatyti užsakovo autorines teises taikomųjų sistemų projektams ir programoms. Sutarčių projektus būtina pateikti investicinio projekto „Muitinės informacinės sistemos kūrimas“ priežiūros komitetui tvirtinti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2001 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. 792 „Dėl sutikimo vykdyti viešąjį pirkimą iš vienintelio šaltinio“ sutiko, kad Muitinės departamentas vykdytų viešąjį pirkimą iš vienintelio šaltinio – pirktų iš UAB „Hewlett-Packard“ integruotos muitinės

informacinės sistemos taikomosios programinės įrangos diegimo ir integruoto duomenų perdavimo tinklo projektavimo paslaugas.

Pastebėjimai: viešojo pirkimo įstatymas nenustato procedūrų ir tvarkos, kaip turi būti atrenkamas rangovas pirkimui iš vienintelio šaltinio;

Viešojo pirkimo įstatymo 32 straipsnio 6 dalyje yra nustatyta, kad sprendimą apie tiekėjo (rangovo) pasiūlymo atitikimą perkančiosios organizacijos sąlygoms priima viešojo pirkimo komisija.

Muitinės departamento direktoriaus 2001-07-20 įsakymu Nr.447 sudaryta komisija sutarties su uždara akcine bendrove „Hewlett-Packard“ dėl integruotos muitinės informacinės sistemos taikomosios programinės įrangos diegimo ir integruoto duomenų perdavimo tinklo projektavimo paslaugų pirkimo projektui parengti. Projekto derinimo metu komisija teikė UAB „Hewlett-Packard“ siūlymus dėl sutarties tobulinimo.

Pastebėjimas: sutarties derinimo metu komisija ne kartą teikė pastabas dėl sutarties nuostatų pakeitimo ne tik UAB „Hewlett-Packard“ bet ir šio investicinio projekto priežiūros komitetui.

2001-09-14 d. investicinio projekto „Muitinės informacinės sistemos kūrimas“ priežiūros komiteto posėdžio(protokolas Nr.15-PK-8) metu nutarta pritarti sutarties projektui ir siūlyti jį pasirašyti.

Integruotos MIS taikomosios programinės įrangos diegimo ir integruoto duomenų perdavimo tinklo projektavimo paslaugų sutartis su UAB „Hewlett - Packard“ pasirašyta 2001 m. rugsėjo mėn. 14 d.

Pastebėjimas: nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybės investicijų 2000-2002 metų programoms“ priėmimo (2000 m. vasario 21 d.) iki sutarties su rangovu pasirašymo (2001 m. rugsėjo mėn. 14) praėjo 19 mėnesių. Tam nemaža įtaką turėjo ilgai trukęs tarpinstitucinis derinimas.

IŠVADA:

Muitinės departamente organizuojant Muitinės informacinės sistemos projektavimo ir diegimo paslaugų pirkimą iš vienintelio šaltinio pažeisti viešųjų pirkimų įstatymo (1996 m. rugpjūčio 13 d. Nr. I-1491 redakcija) reikalavimai:

32 straipsnio 1-osios dalies – pirkėjas (Muitinės departamentas) pirkimui iš vienintelio šaltinio turėjo kviesti vieną rangovą;

32 straipsnio 6-osios dalies – sprendimą dėl rangovo atitikimo reikalavimams priėmė ne viešojo pirkimo komisija, o investicinio projekto „Muitinės informacinės sistemos kūrimas“ priežiūros komitetas.

II. 2001-09-14 dienos integruotos muitinės informacinės sistemos taikomosios programinės įrangos diegimo ir integruoto duomenų perdavimo tinklo projektavimo paslaugų sutarties NR. BZR029LT-53 atskirų dalių analizė

Šios sutarties prievolės šalys - UAB "Hewlett-Packard"- rangovas ir Muitinės departamentas - užsakovas.

Rangovo pareigos formuluojamos sutarties 5 straipsnyje. Pagrindiniai rangovo įsipareigojimai yra:

Veiksmai, atliekant sistemos projektavimo, įrengimo ir įdiegimo darbus.

Pastebėjimas: sutarties 2.1. punkte yra apibrėžiamas konkrečios sutarties dalykas "Integruotos muitinės sistemos, kuri remiasi taikytina iš Europos Komisijos nustatytais standartais bei pritaikyta atsižvelgiant į Lietuvos praktiką, atitinkančios sutartyje nustatytas integracines sąsajas ir pagrįstos naujausiomis informacinėmis ir telekomunikacijų technologijomis, projektavimą ir diegimą".

Taigi - konkrečios rangos sutarties dalykas - sistemos projektavimo ir diegimo darbai. Sutarties dalyko apibrėžtumas yra labai abstraktus, nukreipiantis į prie sutarties pridėdamus konkrečiai neapibūdintus priedus.

Pastebėjimas: toks abstraktus sutarties dalyko apibrėžtumas sukelia grėsmę, kad sutarties šalys gali nevienodai suprasti tarpusavio įsipareigojimus, dėl ko gali kilti problemų.

Pagrindinė rangovo pareiga - perduoti sutarties dalyką užsakovui. Šią pareigą rangovas privalo atlikti tinkamai, t.y. sutarties dalykas užsakovui turi būti perduotas sutartyje numatytais terminais, nustatytos kokybės, nustatytos kiekybės, prievolė turi būti įvykdyta sutarties šalių susitaru būdu bei susitartoje vietoje.

Rangovo pareigos deklaruojamos analizuojamos sutarties 5 straipsnyje ir prie šios sutarties pridėtuose prieduose:

a) šalys savo susitarimu nustato taisyklę, kad tik galutinio sutarties įvykdymo termino pažeidimas yra laikomas sutarties pažeidimu (sutarties 5.3 str.)

Pastebėjimas: tokia sutarties nuostata suvaržo užsakovo galimybę reikalauti atlyginti patirtus nuostolius ir (arba) reikalauti nutraukti sutartį prieš terminą.

Sutarties 5.5. str. suformuluota taisyklė, kad dėl vienos ar kelių stadijų, projektų ar dalių pažeidimo užsakovas nelaiko, kad buvo pažeista visa sutartis apriboja rangovo atsakomybę už sutarties terminų ar kokybės pažeidimus tik konkrečiau etapo, stadijų, projekto ar dalių ribose.

Sutarties 5.9. str. a ir b punktais rangovas atsisako įprastai rangose sutartyse rangovui nustatomos pareigos - informuoti užsakovą apie įsigyjamų prekių ir paslaugų tinkamumą.

Sutarties 5.9. str. c punktu apriojamas užsakovo teisė pasirinkti informacijos laikmenas ir kitas priemones, naudojamas kartu su bet kuriais rangovo tiekiamais produktais, tačiau įsigyjamais ne pagal šią sutartį. Tokiu būdu iškyla reali grėsmė, kad gali būti pažeistas viešųjų pirkimų įstatymas bei suvaržyta konkurencija.

Sutarties 5.10 str. antra dalis apriboja užsakovo galimybę taikyti pažeistos teisės gynybos būdus pasirenkant kitą subjektą darbams vykdyti, ar taikyti kitus gynybos būdus. Išimtis - abstrakčiai formuluojamas sutarties 21 straipsnis.

5.12str. b punktas pažeidžia sąžiningumo principą, kuomet užsakovas rangovui pažeidus sutartį negali sustabdyti prievolės vykdymo.

Užsakovo pareigos detalizuojamos sutarties 6 straipsnyje.

Auditoriams kelia abejonių šio straipsnio nuostatos:

6.2. str. i punkto reikalavimas išsaugoti užsakovui priklausančios programinės įrangos ir etc. kopijas. Formuluoant abstrakti, nėra aišku, ar visos programinės įrangos, priklausančios užsakovui, ar tik rangovo sukurtos?

6.2. str. k punktas visais aiškiai neapartais atvejais numato užsakovo pareigą transportuoti bei pristatyti į paskirties vietą trečiųjų asmenų įrengimus. Šio įsipareigojimo vykdymas gali būti susijęs su papildomomis užsakovo išlaidomis.

6.4. straipsnis išbalansuoja pusiausvyrą tarp sutarties šalių, suteikdamas rangovui teisę dėl užsakovo termino pažeidimo taikyti bet kuriuos būdus bei įsipareigojantis atlyginti visus patirtus nuostolius.

6.6. straipsnis sukuria galimybę projekto valdybai vienus ar kitus darbus priskyrus užsakovui ir pažeidus prievolės įvykdymo terminus, rangovui reikalauti atlygio už neatliktus darbus. Visiškai nėra aišku kokia tvarka ir kokia procedūra formuojama projekto valdyba bei kaip ji priskiria darbus užsakovui - straipsnyje minimas 10 punktas abstraktus, nukreipiantis į sutarties priedus.

7.1. straipsnis suformuluoja taisyklę, kad rangovo tiekiamą programinę įrangą yra licencijuojama. Visiškai nėra aišku, kokia licenzija yra suteikiama? Ar tinkamai įvykdžius sutartį užsakovui yra perduodamos ir turtinės teisės? Jei turtinės teisės nėra perduodamos, tuomet iš anksto

užprogramuojamas sąžiningos konkurencijos principo pažeidimas, kuomet prireikus koreguoti sistemos veiklą bus apribotas paslaugos teikėjo pasirinkimas.

11.2 straipsnis dviprasmiškas - pirmoje dalyje nurodoma, kad mokėjimai atliekami per 20 dienų nuo sąskaitos pateikimo, pabaigoje - 20 dienų iki mokėjimo termino pabaigos.

11.3 straipsnis - nėra aptartas konkretus faktinių išlaidų dydis.

11.4 straipsnis - suteikia rangovui galimybę koreguoti sutarties įvykdymo kainą..

12.3 įpareigoja užsakovą priimti bet ką, neatsižvelgiant į sukurtos sistemos kokybę.

12.4. str. straipsnis leidžia rangovui kurti ne sistemą, o atskirus elementus, kurie gali ir nederėti tarpusavyje ir kuriuos užsakovas privalo priimti.

18.3 str. b punktas teigia, kad rangovas neatsako, kad rangovo tiekiami produktai veiks be klaidų ar sutrikimų, o minimų "patikimumo kriterijų" sutartyje nesuformuluoja - tokiu būdu suformuojama nuostata, pagal kurią vėliau nebus galima pareikšti pretenzijų rangovui už netinkamai atliktą darbo rezultatą pagal sudarytą sutartį.

18.3 str. papildo 18.6. str. b punktas, pagal kurį rangovas neturi jokių įsipareigojimų dėl įdiegtos sistemos ir pateiktos įrangos kokybės.

Pastebėjimai:

1. Sutarties straipsniai, reglamentuojantys rangovo ir užsakovo atsakomybę suformuluoti ydingai: iš dalies eliminuojant rangovo atsakomybę, ir ją perkeliant užsakovui.

2. Sutarties 26 straipsnis, numatantis, kad „Rangovas nebus kokiu nors būdu atsakingas už jokias sąveikas už sistemos ribų“ iš esmės negarantuoja vieno iš pagrindinių kuriamos sistemos tikslų – sistemos integravimo (sąveikos) su ES duomenų bazėmis.

IŠVADOS:

1. Sutartis su UAB „Hewlett-Packard“ dėl integruotos Muitinės informacinės sistemos yra sudaryta nepilnai užtikrinant sutarties šalių lygybę ir rangovui neprisiimant atsakomybės dėl esminio rezultato – sistemos integravimo (sąveikos) su ES duomenų bazėmis - pasiekimo.

2. Sutarties tinkamo prievolės įvykdymo principo reikalavimai (kiekybės, vietos, būdo, terminų) sudarant sutartį suformuluoti neapibrėžtai, tokiu būdu ribojant užsakovo teises ir teisėtus interesus ir iš esmės priklauso tik nuo geros rangovo valios.

III. MISK sutarties vykdymas

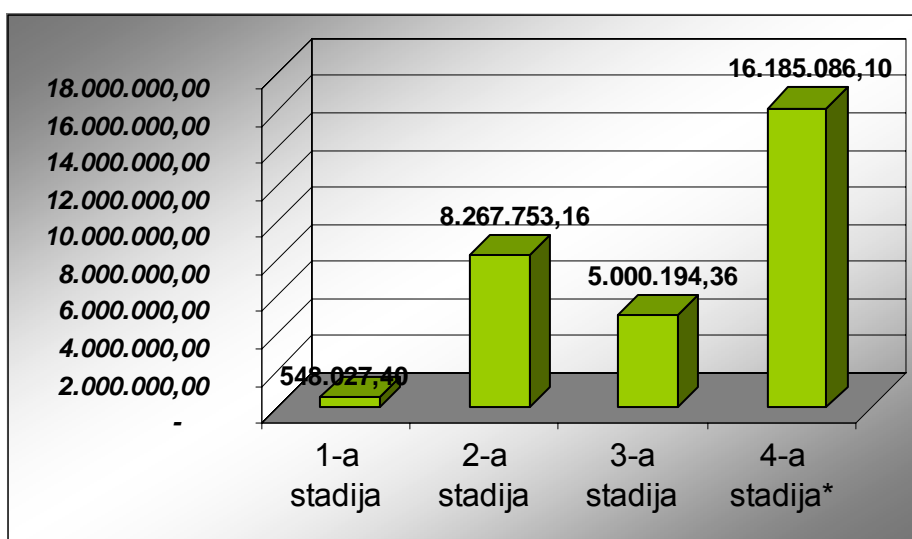
Analizuojant sutarties vykdymą nustatyta, kad sutartyje siūlomų darbų atlikimo grafike buvo tiksliai numatyta tik I-os stadijos pabaiga ir vertė (terminas 2001-10-17, vertė 548 027,4 lt), tačiau sutartyje nurodoma, kad atsižvelgiama į 2001 m. vasario 13 d. LR Vyriausybės nutarimą Nr. 167

„Dėl priemonių integruotai maitinės informacinės sistemai įdiegti plano patvirtinimo”, kuriame numatyta, kad visų darbų pabaiga 2003 m. IV ketvirtis. Sutartyje šis projektas yra suskaidytas į šešias stadijas:

1. Programos pradžia ir planavimas;
2. Analizė;
3. Projektavimas ir rengimas;
4. Diegimas;
5. Diegimas šalies mastu;
6. Perėjimas prie garantijų ir aptarnavimo.

2003-09-15 dienos būklei projekto vykdymas (pagal pateiktus priėmimo - perdavimo aktus bei kitą Maitinės departamento pateiktą informaciją) yra 4-je stadijoje (diegimas), išlaidos sudaro 30 001 061 Lt. Išlaidų pasiskirstymo analizė pateikiama grafike:

Išlaidų pasiskirstymas pagal MISK stadijas:

Pastebėjimai:

1. Kadangi neužbaigtas sutarties vykdymas, nėra galimybės pateikti išvadas apie sutarties įgyvendinimo rezultatus;

2. Atsižvelgiant į Maitinės departamento skelbiamų tarptautinių viešųjų pirkimų planus kyla abejonės ar bus parengta informacinė sistema integracijai su Europos Sąjungos šalių maitinės sistemomis Lietuvos Respublikos įstojimo į ES dienai.

3. Sutarties su „Hewlett-Packard“ nustatytomis sąlygomis vykdymas riboja Muitinės departamento galimybes taikyti atvirojo konkurso būdą perkant Muitinės informacinės sistemai reikalingas prekes, paslaugas ar darbus.

Su Muitinės informacinių sistemų kūrimu susiję pirkimai

2003-06-09 Muitinės departamento direktoriaus pavaduotojas R.Klevečka l.e. direktoriaus pareigas įsakymu Nr.1B-521 sudarė viešojo pirkimo komisiją muitinės duomenų perdavimo tinklo valdymo sistemos tarnybinės stoties klasterio techninės bei programinės įrangos pirkimui organizuoti ir atlikti.

2003-06-09 vykusiame viešojo pirkimo komisijos posėdyje buvo svarstomas pirkimo būdo pasirinkimas (protokolas Nr.1). Komisijos nariai, išnagrinėję pateiktą informaciją, nutarė, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 45 straipsnio 2 dalies 2 punktu, organizuoti muitinės duomenų perdavimo tinklo valdymo sistemos tarnybinės stoties klasterio su specializuota programine įranga viešąjį pirkimą neskelbiamų derybų būdu iš UAB "Comliet" pagal Projektuotojo pateiktą techninės bei programinės įrangos specifikaciją.

Viešųjų pirkimų įstatymo (2002-12-03 Nr.IX-1217) 45 straipsnio 2 dalies 2 punkte yra nurodyta, kad neskelbiamų derybų būdu prekės gali būti perkamos jeigu perkančioji organizacija pagal ankstesnę pirkimo sutartį iš kokio nors tiekėjo pirko prekių ir nustatė, kad iš jo tikslinga pirkti papildomai, techniniu požiūriu derinant su jau turimomis prekėmis, ir jeigu ankstesnieji pirkimai buvo efektyvūs, iš esmės nesikeičia prekių kainos ir kitos sąlygos, o alternatyvūs pirkimai dėl techninio nesuderinamumo su ankstesniaisiais būtų nepriimtini, nes, perkančiajai organizacijai įsigijus skirtingų techninių charakteristikų **prekių**, ji negalėtų naudotis anksčiau pirktomis prekėmis ar patirtų didelių nuostolių.

2003-04-09 l.e. Muitinės departamento direktoriaus pareigas R.Klevečkos įsakymu Nr.1B-335 buvo sudaryta viešojo pirkimo komisija muitinės informacinei sistemai reikalingų tarnybinių stočių (serverių) nuomai organizuoti ir atlikti. Šios komisijos sudėtis tik vienu nariu skyrėsi nuo 2003-06-09 Muitinės departamento direktoriaus pavaduotojo R.Klevečkos l.e. direktoriaus pareigas įsakymu Nr.1B-521 sudarytos viešojo pirkimo komisijos muitinės duomenų perdavimo tinklo valdymo sistemos tarnybinės stoties klasterio techninės bei programinės įrangos pirkimui organizuoti ir atlikti sudėties. Vykdamas muitinės informacinei sistemai reikalingų tarnybinių stočių (serverių) nuomos konkursą, 2003-04-14 buvo gautas AB „Alna“ raštas Nr.09-25, kuriuo

informuojama, kad AB „Alna” gali tiekti centralizuoto archyvavimo serverį HP rp5470 (o būtent toks serveris buvo nupirktas vykdant muitinės duomenų perdavimo tinklo valdymo sistemos tarnybinės stoties klasterio techninės bei programinės įrangos pirkimą).

Pastebėjimas: vykdant muitinės duomenų perdavimo tinklo valdymo sistemos tarnybinės stoties klasterio techninės bei programinės įrangos pirkimą buvo nutarta atlikti viešąjį pirkimą neskelbiamų derybų būdu iš UAB „Comliet”, nors viešojo pirkimo komisijos nariai (išskyrus vieną) žinojo, kad yra galimas alternatyvus ir pilnai techniškai suderinamas **prekės** pirkimas iš AB „Alna”. Pirkimo būdo pasirinkimą lėmė ne prekės techniniai parametrai ir suderinamumas, bet serverių programinės įrangos ir visos sistemos tarpusavio sąveika ir garantinis aptarnavimas tai yra **paslauga**. Kadangi šio pirkimo pagrindinę vertę sudarė prekės, nors lemiamą reikšmę turėjo paslaugos, viešųjų pirkimų įstatymas įpareigoja tokį pirkimą laikyti prekių pirkimu.

IŠVADA: Informacinių technologijų pirkimai viešųjų pirkimų įstatyme detaliam nereglamentuoti, ir tai gali sąlygoti problemas organizuojant bei vykdant informacinių technologijų pirkimus.

Muitinės departamento l.e. direktoriaus pareigas J.Miškinio 2002-09-13 įsakymu Nr.576 sudaryta viešojo pirkimo komisija kompiuterių technikos pirkimui. Muitinės departamento 2002-10-02 raštu Nr.1 kreiptasi į Informacinės visuomenės plėtros komitetą prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės dėl nepriklausomo eksperto skyrimo. Šiame rašte Muitinės departamentas paprašė nepriklausomu ekspertu paskirti konkretų asmenį (A.Trakimavičių).

Pastebėjimas: nors Viešųjų pirkimų įstatymas nereglamentuoja nepriklausomo eksperto prašymo tvarkos, tačiau auditorių nuomone prašyme skirti nepriklausomą ekspertą, neturėtų būti nurodomas konkretus asmuo, nes tai gali kelti abejonių dėl eksperto nešališkumo.

Kiti viešieji pirkimai

Audito metu atsitiktinės atrankos būdu buvo atrinkti ir įvertinti kai kurie viešieji pirkimai nesusiję su informacinėmis technologijomis.

2002-12-24 Muitinės departamento direktoriaus V.Valicko įsakymu Nr.838 sudaryta viešojo pirkimo komisija muitinės pareigūnų uniformų siuvimui organizuoti ir atlikti. 2003-01-28 V.Valickas patvirtino konkurso dokumentus, kurių 37 punkte nurodyta, kad „vokai su pasiūlymais atplėšiami 2003 m. d. 14 val.”, t.y. nenurodyta vokų atplėšimo data.

Pastebėjimas: konkurso dokumentai neatitinka viešųjų pirkimų įstatymo 19 straipsnio 15 punkto reikalavimų, pagal kurį konkurso dokumentuose pateikiama vokų su konkurso pasiūlymais atplėšimo vieta, data ir valanda. Tačiau vokų atplėšimo data nurodyta kvietime dalyvauti konkurse, skelbimuose leidinio „Valstybės žinios“ priede „Informaciniai pranešimai“ bei leidinyje „The Baltic Times“.

Viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje yra reikalavimas perkančiajai organizacijai, pagal kurią ji privalo pateikti konkurso dokumentus tiekėjams (rangovams) ne vėliau kaip per 6 dienas nuo jų paraiškos gavimo dienos. Paraiškų pateikimo bei konkurso dokumentų išdavimo datos yra nurodytos lentelėje.

Eil. Nr.	Konkurso dalyvis	Paraišką pateikė	Už konkurso dokumentus apmokėjo	Konkurso dokumentai išduoti	Vėlavimas
1.	UAB „Protex“	2003-02-03	2003-02-13	2003-02-13	nėra
2.	UAB „Justima“	2003-02-04	2003-02-04	2003-02-04	nėra
3.	UAB „Regsita“	2003-02-25	2003-03-14	2003-02-25	neapmokėjus
4.	AB „Lelija“	2003-02-06	2003-02-06	2003-02-06	nėra
5.	UAB „Garlita“	2003-02-10	2003-02-10	2003-02-10	nėra
6.	UAB „Dešimtas teksas“	2003-02-12	2003-02-07	2003-02-26	8
7.	UAB „Tuma“	2003-02-13	2003-02-13	2003-02-13	nėra
8.	UAB „Šerkšnė“	2003-02-18	2003-02-18	2003-02-18	nėra
9.	AB „Gija“	2003-02-18	2003-02-18	2003-02-18	nėra
10.	AB „Skalmantas“	2003-02-18			
11.	UAB „Ivega“ ir Ko	2003-02-25	2003-02-26	2003-02-25	neapmokėjus
12.	V. ir V.Krasilnikovų firma	2003-02-27	2003-02-27	2003-02-27	nėra
13.	UAB „Triksona“	2003-03-13			

Pastebėjimas: UAB „Dešimtas teksas“ dokumentai išduoti vėluojant 8 dienas. UAB „Ivega“ ir Ko bei UAB „Regsita“ konkurso dokumentai įteikti anksčiau, nei pastarosios firmos sumokėjo nustatyto dydžio mokestį už konkurso dokumentus.

2003-03-13 raštu Nr.3B-11.2-3015 Muitinės departamentas kreipėsi į Valstybinę ne maisto produktų inspekciją dėl pareigūnų uniformų pavyzdžių atitikimo konkurso dokumentams ir kokybės įvertinimo. 2003 kovo 18-20 dienomis buvo surašytas Lietuvos muitinės pareigūnų uniforminės

aprangos atitikties ir kokybės įvertinimo aktas, kuriame konstatuota: pagal specifikaciją Nr.1 AB „Lelija” švarko kišenė neatitinka konkurso dokumentų gaminio aprašymo; pagal specifikaciją Nr.2 AB „Lelija” striukės užsegimas neatitinka konkurso dokumentų; pagal specifikaciją Nr.8 UAB „Gija” šaliko pynimas neatitinka konkurso dokumentų. 2003-04-07 vykusiam viešojo pirkimo komisijos posėdyje, komisija nustatė: pagal specifikaciją Nr.1 AB „Lelija” pateikti gaminiai atitinka konkurso dokumentų reikalavimus; pagal specifikaciją Nr.8 UAB „Gija” pateikti šalikai atitinka konkurso dokumentų reikalavimus.

Pastebėjimas: viešojo pirkimo komisija, vertindama pateiktus gaminių pavyzdžius, neatsižvelgė į dalį ekspertų išvadų dėl gaminių neatitikimo konkurso dokumentų reikalavimams.

IŠVADA: organizuojant ir vykdant muitinės pareigūnų uniformų siuvimui viešąjį konkursą pažeista viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 2 dalis - perkančioji organizacija pateikė konkurso dokumentus tiekėjui vėliau kaip per 6 dienas nuo jo paraiškos gavimo dienos.

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ KONTROLĖ

Atskiro bendro pobūdžio viešųjų pirkimų komisijų darbo reglamento Muitinės departamente nebuvo iki 2003-04-10. Kiekvienu atveju buvo tvirtinamas viešojo pirkimo konkurso komisijos darbo reglamentas, kuriame buvo nurodoma užduotis, funkcijos, teisės ir pareigos, darbo organizavimo tvarka. Viešojo pirkimo komisijos atlieka viešųjų pirkimų įstatyme, darbo reglamente bei kituose norminiuose aktuose, reglamentuojančiuose viešuosius pirkimus, numatytas funkcijas. Viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo kontrolę vykdo Muitinės departamento direktoriaus pavaduotojai pagal jų pareigybės aprašymuose priskirtus kuruojamus skyrius, o finansine sutarčių vykdymo kontrolę vykdo Muitinės departamento finansų skyrius.

Muitinės informacinių sistemų kūrimo atveju buvo sudarytas specialus šio investicinio projekto priežiūros komitetas.

Be to, Muitinės departamento organizuojamų ir vykdomų viešųjų pirkimų kontrolę vykdo Viešųjų pirkimų tarnyba.

Pastebėjimas: Viešųjų pirkimų tarnyba pastabų dėl šioje ataskaitoje nurodytų viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo trūkumų Muitinės departamentui nėra pareiškusi.

AUDITO IŠVADOS

Išvados dėl viešųjų pirkimų organizavimo

Muitinės departamentas audituojamu laikotarpiu organizavo 49 prekių, paslaugų ir darbų pirkimus. Reikiamų įsigyti prekių kiekis buvo planuojamas iš anksto, į komisijų sudėtį įtraukiami teisės, finansų bei perkamų prekių specialistai, konkurso dokumentai derinami su Viešųjų pirkimų taryba. Tačiau organizuojant viešuosius pirkimus nustatyti Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimai.

IŠVADOS:

Muitinės departamente organizuojant Muitinės informacinės sistemos projektavimo ir diegimo paslaugų pirkimą iš vienintelio šaltinio pažeisti viešųjų pirkimų įstatymo (1996 m. rugpjūčio 13 d. Nr. I-1491 redakcija) reikalavimai:

32 straipsnio 1-osios dalies – pirkėjas (Muitinės departamentas) pirkimui iš vienintelio šaltinio turėjo kviesti vieną rangovą;

32 straipsnio 6-osios dalies – sprendimą dėl rangovo atitikimo reikalavimams priėmė ne viešojo pirkimo komisija, o investicinio projekto „Muitinės informacinės sistemos kūrimas“ priežiūros komitetas.

Išvados dėl viešųjų pirkimų vykdymo

Išnagrinėjus viešųjų pirkimų procedūras, pastebėtas trūkumas - vėluota pateikti konkurso dokumentus tiekėjui.

IŠVADOS:

1. Vykdamant muitinės pareigūnų uniformų siuvimui viešąjį konkursą pažeistas viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 2 dalis - perkančioji organizacija vėlavo pateikti konkurso dokumentus tiekėjui ne vėliau kaip per 6 dienas nuo jo paraiškos gavimo dienos.

Išvados dėl sudarytų sutarčių

Atlikus viešųjų pirkimų procedūras yra sudaromos sutartys. Sutartyse nurodomas dalykas, kaina, pristatymo terminai vieta. Analizuojant Muitinės departamento sudaryta sutartį su UAB „Hewlett-Packard“ dėl integruotos Muitinės informacinės sistemos nustatyti atskiri trūkumai.

IŠVADOS:

1. Sutartis su UAB „Hewlett-Packard“ dėl integruotos Muitinės informacinės sistemos yra sudaryta nepilnai užtikrinant sutarties šalių lygybę ir rangovui neprisiimant atsakomybės dėl esminio rezultato – sistemos integravimo (sąveikos) su ES duomenų bazėmis - pasiekimo.

2. Sutarties tinkamo prievolės įvykdymo principo reikalavimai (kiekybės, vietos, būdo, terminų) sudarant sutartį suformuluoti neapibrėžtai, tokiu būdu ribojant užsakovo teises ir teisėtus interesus ir iš esmės priklauso tik nuo geros rangovo valios.

3. Kadangi neužbaigtas sutarties su UAB „Hewlett-Packard“ dėl Muitinės informacinės sistemos kūrimo vykdymas, nėra galimybės pateikti išvadas apie šios sutarties įgyvendinimo rezultatus.

Išvados dėl viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo kontrolės ir reglamentavimo

Viešųjų pirkimų kontrolę Muitinės departamente vykdo departamento administracija pagal priskirtas kuruojamas sritis. Muitinės informacinių sistemų kūrimo atveju buvo sudarytas specialus šio investicinio projekto priežiūros komitetas. Taip pat viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo kontrolę vykdė Viešųjų pirkimų tarnyba.

Nepaisant to, kad buvo organizuota viešųjų pirkimų vykdymo kontrolė, Muitinės departamente neišvengta viešojo pirkimo įstatymo pažeidimų.

IŠVADA:

1. Muitinės departamente iki 2003-04-10 nebuvo vieningos viešųjų pirkimų kontrolės tvarkos. .

2. Viešųjų pirkimų tarnyba pastabų dėl šioje ataskaitoje nurodytų viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo trūkumų Muitinės departamentui nėra pareiškusi.

3 Informacinių technologijų pirkimai viešųjų pirkimų įstatyme detaliam nereglamentuoti, ir tai gali sąlygoti problemas organizuojant bei vykdant informacinių technologijų pirkimus.

REKOMENDACIJOS

Išanalizavę Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos audito rezultatus, viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės tobulinimui siūlome Muitinės departamentui:

1. Užtikrinti, kad viešuosius pirkimus vykdytų tik viešojo pirkimo komisijos
2. Užtikrinti teisės aktų reglamentuojančių viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarką, reikalavimų laikymąsi.
3. Siekti, kad sutartis dėl Muitinės informacinės sistemos kūrimo, diegimo ir integravimo su Europos Sąjungos duomenų bazėmis būtų atlikta tinkamai (laiku, kokybiškai, mažiausiomis sąnaudomis).